

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот.

За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 3 круне, на целу годину 4 круне, а за стран. земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДВОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22
Донеси шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Велике тешкоће.

Ми смо увек говорили, да се права криза неће скоро решити. Говорали смо да су у засенку највећа питања, а њих не може нико решити преко ноћ. Говорили смо, да ће се коло окретати, застајати, али се морају променути државне установе и одношаја у духу правде и равноправности.

Данас смо тек на почетку. То се види јасно и по томе, што све ствари иду још необично тешко.

У Угарској је дошла удружена опозиција на владу. Има огромну већину за собом, али није била у стању до сад да извојује према Бечу ма и најмањег уступка.

Огромна већина данашње владине странке гура напред, хтела би неког уступка. Али уступка нема. Тада је влада у своје нестрпљењу учинила погрешку. Она поче да тражи ако не стварног уступка, а оно бар по изгледу. И стаде да тражи да се склопи између Угарске и Аустрије ђу мручки уговор. Тај уговор да буде форми ради. Да остану и даље једно и у заједници на том пољу, али да се не каже то је заједница, него да је такав уговор.

Аустријска влада неће ни то. Она зна, да Угарска од тог не би била дебља, не би имала никакве користи, али неће да јој даде ни по форми ништа. И због овог је сад наступила читава криза.

Ја навађам овај случај, да покажем, како је још све запето и како ће требати још много времена да се распете. А то се види и на приликама, које владају у Хрватској и Славонији.

Опозиција је добила већину на изборима. Ту је сасвим јасно, да би требало да падне бан и подбан. Али они не падају, још су тамо. Бан је био присталица народне странке, сад кад је та странка пала, изјављује да је ван странака и хоће да остане.

Но то се тако тек каже. У ствари је истина то, да је бан Пејачевић подносио двапут оставку. У Будимпешти било је решено код владе да се оставка прими и да дође за бана гроф Раух.

Али у Бечу нису хтели о том ни да чују. И ако је бан Хрватске и Славоније требао да падне по свима правилима уставности, они га држе.

ПОДЛИСТАК.

Пострадали Срби у Сан-Франциску.

Лист „Дубровник“ доноси извештај који је добио из Сан-Франциска о пострадалим Србима приликом земљотреса и пожара.

Извештај гласи:

Сан-Франциско, 28. априла.

Послије велике катастрофе, која је уништила Сан Франциско, све је мирно. Трговина и промет је стао. Пријекс суд једнако траје. Војничка власт, у споразуму са цивилном, брине се за пострадало грађанство и издава разне наредбе. Воде и свјетлости још нема. У кући не смеје нико, ложити ватру ни палити воштаницу послје 10 сати ноћи. Санитетске наредбе врше се систематски. А исте су под надзором војничке власти, која на њих пази с највећом строшћу.

Вјетра има сваки дан и за сад нема изгледа да ће се болест појавити. Црвце и сви преостали ловали употребљени су за болнице. Црвени Крст стара се за рањенике од потреса и огња. Стигао је јуче др. Девине, глава Црвеног Крста у Америци. — Аутомобили који са члановима друштва лете на све стране, олакшавају му много рад.

Из овога се види како је стање тешко и како смо далеко од решења кризе. Но стоји и то, да оно што мора бити, мора и то нико не спречи коначно.

Бечки планови.

На Балплацу у Бечу нису задовољни са стањем у Србији. Не допада им се, да још увек у Србији влада радикална странка. Истна је, успело се толико, да се разибије радикална странка. Па ипак народ још увек стоји уз радикалну странку, — било уз једно или друго крило. О онима који су вољни слепо да служе Бечу, народ неће да чује, а то јако боли оне на Балплацу. Док то не постигну, они не могу да мирују. Бечка се дипломатија пак упела из петних жила, да доведе на владу своје миљенике: Владана и компанију. Онда ће се умирити. Пре свега имаће своје сигурне људе на врху државне управе, а чим то буде, наступиће раздор између круне и народа. То је врућа жеља бечких дипломата. Једино такво стање у Србији за њих је задовољство.

Да бечка дипломатија на томе ради то је очевидно. Она никако неће да омогући склапање трговачког уговора са Србијом. Непрестано налази којекакве заклоњене. Најпре спреми једно, после друго. Чим српска влада учини какве уступке, они излазе са новим захтевима. Хоће да покаже своју моћ. Игра се са Србијом као мачка с мишем. Бечке дипломате знају од каквог је значаја трговачки уговор за Србију, па за то и не дозвољавају да Србија добије тај уговор. Чим Србија добије уговор, — ослободила се од аустријског притиска за 12 година. Незгодне политичке прилике европске омогућавају бечкој дипломатији, да Србији прави највеће незгоде. Руско-јапански рат учинио је своје. Договор у Мирштету гурнуо је Русију на Јапан а Балкан остаде Аустрији, да ради како хоће. Још да није Италија пречила, ко зна: како би изгледале прилике на Балкану!

Оно, што Голуховски тражи од Србије, није само експлоатисање него и уништавање суверенитета. Он се направио агент Шко-

дине фабрике топова и захтева, да Србија баш код Шкоде наручи топове, били добри или не! Захтева, да се грађа за нове железнице набави у Аустро-Угарској. Исто тако и нове пушке. Даље да Србија набавља со и петролеум из Угарске. На послетку и да набавља сву ону робу, која се у Србији продаје као монопол. Тек кад Србија све то обећа, добиће трговачки уговор али онакав, какав одговара бечким интересима. Хоће дакле Србију да пониве и експлоатишу, управо економски да је упропасте!

Но по оном што пише „Винер Алгемајне Цајтунг“, изгледа да ни у том случају Србија неће добити уговор. Тај лист отворено износи, да се морају у Србији и политичке прилике преудесити по жељи бечке дипломатије. Лепо је од Пашића, што је прву посету учинио барону Цикану, аустријском посланику, али Беч не верује Пашићу. По мишљењу тога листа мора се и Пашићев кабинет онемогућити. Самостални радикали су виграни. Пашић ће се такође онемогућити, ако и добије већину на изборима. Неће му се омогућити да склопи трговачки уговор са Аустро-Угарском, а без тога нема му опстанка. Оба су радикална крила пак тако завађена, да се не може говорити о измири. После свега тог разлагања вели тај лист: око половине јунија затвориће се поново граница — а до половине септембра ће се услед тога народ у Србији истрезвити и окренуће леђа радикалима. После тога ће се моћи и уговор склопити.

Зар ово није чисто и јасно речено? Чак се и рокови наводе! Још зимус смо нагласили, да је крајњи смер бечке дипломатије: промена политичких прилика у Србији! Владан је онда рекао својим пријављенима у Београду: „Још није дошло моје време“. То значи: доћи ће. А да до тога дође постараће се Беч. Вукашин је још увек у Бечу, а мутио је приликом кризе и по Београду. Дакле отворено се ради на томе, да се сруши радикална странка и да дође Владан. Радикална је странка кост у грлу бечке дипломатије. За то је хоће да упропасти. Под Миланом и Александром је радила силом а сада лукавством. Методу је променила. Раздор у радикалној стран-

Рањених има преко 4000 (четири хиљаде) у колико се до данас зна. Америчке нурсе (хранитељице), којих је већ стигло преко 1000 из свих крајева Америке, врше своју племениту задаћу, повијајући рањене и лебдећи дању и ноћу над њиховим постељама.

Храна стиже из свих крајева Америке. Особиту захвалу и признање заслужује калифорнијски родољуб В. Рандолф Херст, који је чим је у Њу-Јорку чуо за несрећу, послао посебне железнице са лијечницама и хранитељицама (нурсес) за пострадале од потреса и огња. До ста је, ако вам јавим, да је Херст већ послао до данас 11 железница пуних хране. У новцу је приложио дол. 200.000 (1.000.000 К.) На свачијим је устима његово име. Прилози стижу из свих крајева свијета. Велику је индигнацију изазвала у народу америкаанском противност председника Руселта, да се прилози странаца не примају. Губернер калифорнијски, др. Ђорђе Пардее, протестирао је против тог корака председниковог а тако исто и В. Р. Херст, конгресман и велики филантрописта. Председник је већ повукао наше наребу. Народ још спава на улицама. Вријеме је топло и угодно. Мањих потреса се још појављује. Више од пола грађанства се разбегло.

Но у граду има још више од 200.000 становника. Храна се дијели сваком бесплатно

од разних комитета, које је у сваком дистрикту именовано градоначалник Шмиц.

Градска је управа дозволила ономадне дућанима јестивних ствари и робе, да могу отворити. Наређено је свакоме, да не наплаћује више него по обичну цијену.

Многи су почели били да се користе несретним положајем и да одиру упропаћени народ. Градоначалник, чим је за ово дозвола, издао је прокламације на све стране града опомињућу озбиљно грађане, да не наплаћују за продато ни новчића више од њих, под претњом, да ће предати преком суду сваког оног који се ухвати у томе. Моли сваког грађанина да му дође лично казати ако му је ико наплатио неумјерену цијену.

Штета је услјед потреса и пожара огромна. Банке, музеји, опере, театри, највеће творнице, школе, кредитни заводи, зграде осигуравајућих друштава и великих новина, све је то у праху и пепелу. И Сан Франциско немилостиво нам отвара пред очима слику негдашњих русевина Херкулана и Помпеја.

Срби сви су финансијално пропали. Од Срба је, како сазнајем, погинуло до педесет, но у овом часу не могу знати имена истих.

Јавићу вам по реду само један број њих, који су изгубили имање и покућство. А ти су: Спирос Радуловић, покућство и салун, ште-

ци ванредно је олакшао посао. Поцепија на владај, стара је девиза. Изаграј прво једну групу, па другу. Затварањем границе пак мисли да народ примора, да напусти радикалну странку.

Хоће ли успети — видећемо. Али да не би могла ликовати зависити од радикалних првака. Само сложна радикална странка са јаком владом моћи ће да избави Србију из ове неприлике. Народ пак нека при мора вође, да спасу Србију. Народ има реч при изборима. Нека проговори одлучно

Нови Сад, 12. маја.

Патријархов заменик. Јављају нам из Будимпеште, да ће се наш синод са стати у закавано време, али неће бирати патријарху заменика, коадјутора, као што је он то тражио. Узрок је како дознајемо тај, што је у народу српском настало велико недовољство, што патријарх Георгије тражи коадјутора. С тога је синод позвао, да се поразговори о том питању: Да ли је баш од преке потребе коадјутор патријарху Георгију. Ми се надамо, да ће наш синод бити толико самосталан, да ће рећи истину, а то је, да патријарх Георгије требао да иде, а да се манемо коадјутора.

Прилике у Угарској

Седница посланичке куће.

У седници посланичке куће од среде предавали су посланици своје веровнице. При предавању веровница Дарањија, Кошута и Векерла бурно су поздравили. Председник по старешинству Сапанаш прочитао је и имена хрватско-славонских делегата. Том приликом јавио је, да се Владислав Јанковић захвалио на мандату. Даље је јавио, да се захвалио на мандату и гроф Аурел Дежефа, председник горње куће. Председник Сапанаш јавља, да су против мандата дра Полита, Коријолана Бредичана, Стевана Петровића и Ђорђа Поповића уложене петиције. Затим су коцком подељени сви посланици у девет одбора, да прегледају веровнице. Данас, у петак, прегледаће одбори веровнице; идућа седница биће у суботу. У суботу изабраће председника, у понедељак бираће одборе, а у уторак развиће Векерле владин програм, а затим ће отпочети расправа о адреси.

Седница горње куће.

На седници горње куће споменуо је председник умрле чланове, чија су имена уведена у записник. Затим су изабрали поједине одборе.

Векерле и Хоенлое.

Бечки листови доносе вест, да аустријска влада спрема меморандум, у коме ће изразити своје становиште према смеру

угарске владе, да путем угарског законодавства заведе засебну угарску царинску тарифу и досадашњи аустро-угарски трговачки и царински савез замене трговачким и царинским уговором. Тај меморандум аустријске владе поднеће кнез Хоенлое краљу. У Бечу је даље распрострањена вест, да је Векерле вољан у овој ствари на неки споразум. По овоме, при узаконявању трговачких уговора замену ли би царинско-угарској поравнању обе ће се владе обавезати на одржање начела узајамности (реципроцитета). Међутим је један члан угарске владе на ову вест изјавио, да то истина у Аустрији желе, али угарска влада неће пристати на овако решење овог заплета. Бечки лист „Цајт“ пише, да је угарска влада из тактичних разлога у последње време истакла нове захтеве. По овоме листу, угарски министар-председник Векерле је известио аустријску владу, да угарска влада има неке предлоге у ствари подизања плаћања у готовом, даље у ствари прикупљања потрошарине и у питању бродарског промета. „Цајт“ тврди да угарска влада само стога износи сада ове предлоге, да би могла у тим питањима по нешто попустити аустријској влади, па да ова попусти угарској у питању царинске тарифе. У осталом у бечким круговима су мишљења, да из овог неспоразума између Векерла и Хоенлоа неће доћи до кризе, јер кнез Хоенлое сада има тешких брига због других политичких заплета.

Хрватско-славонски делегати у независњачком клубу.

Хрватско-славонски делегати на угарском сабору на челу са својим председником дром Богданом Медаковићем и потпредседником владом Дрохобецким били су у среду у клубу независњачке странке. Дочекао их је Фрања Кошута, као председник странке. Чланови независњачке странке дочекали су хрватске делегате бурним и одушевљеним поздравима. У име хрватских делегата поздравио је Кошута и чланове странке му владика Дрохобецки овим говором: „Утецај новог доба у Угарској опажа се и на опћим приликама у Хрватској и Славонији. И код нас се почело ведрити и ми дођосмо, да укажемо своје поштовање творцима новог доба. (Одушевљено: живели!) Примите нас с таквим пријатељским и братским осећајима, са каквима ми дођосмо. (Дуготрајно: живели!) Нека би дао Бог, да се сада изражени искрени пријатељски осећај између Угарске и Хрватске учврсти тако, да га нико никада не може више пољуљати. Ми сви особито ценимо, волимо и поштујемо Фрању Кошута.“ (Одушевљено клицање и тапшање.) На ове речи Дрохобецкога одговорио је Фрања Кошута: „Штовани пријатељи! Не треба ни да кажем, да ми прави Мађари праве Хрвате примамо с

братинском љубављу. Чим смо ми почели управљати државном судбином, прво нам је дело било, да ослободимо и своју браћу Хрвате. (Одушевљено клицање.) То нам је пошло за руком и од сада ћемо и даље ићи путем братинства, јер имадемо своју једну жељу: да у братској љубави можемо заједно живети на срећу и добробит обе државе. Што се пак мене тиче, знате колико сам ја учинио, да се створи данашње стање како код нас, тако и у Хрватској. Могу још додати као стручни мнимо, да ћу настојавати, да од благостања, које ћу се свим силама својим трудити да створим у Угарској, и Хрватска добије свој део (Дуготрајно одобравање и тапшање.) — Хрватско-славонски делегати се бавили око пола сата у клубу, а пре одласка им председник Медаковић се захвалио на срдечном дочеку.

Хрватска и Славонија.

Одступ Пејачевићев.

Како из Будимпеште јављају, бан Пејачевић је још у понедељак 8. (21. маја) конферирао с министром-председником Векерлом те поднио оставку на банској части. Векерле га је кушао склонити, да повуче оставку али без успеха. Оставка ће бити предана краљу. Уз то јавља се из Будимпеште да неки дисиденти (да ли «народне» странке?) раде на томе, да Пејачевић приступи хрватско-српској здруженој опозицији, да тако остане на банској столици и да смијени одијелне предстојнике. Из истог извора је и вијест, да је наумило једно 20 чланова «народне» странке напустити странку и пријети у здружену опозицију. Иако познатим интригантима је успело, да неће одступити још ни бан ни подбан.

С њима нестaje и листа им

«Дневни Лист» је замијенио Гавранића новим уредником В. пл. Доротвом. Али је настала новчана невоља за тај лист. Опћине, школе и уреди, који мораше до сад примати и плаћати тај лист, враћају га. Наје чудно, што се поговара да ће и престати. Кад није странке, неће бити ни листа. И једва је вјеровати вијести, да ће Левин Чаврак преузети у своје руке «Дневни Лист» или кад он сађе у гроб да ће поврнути нови лист «народне» странке. Но, политички лист и — полицај уредник! Бар ћемо ми други знати тад: како се уређује полицајски лист. Свашта и тог свашта само у Хрватској.

Хрватско-славонски делегати код министара.

Хрватско-славонски делегати у Будимпешти како су образовали свој клуб и конституисали се, спремили су и своју изјаву, коју ће у заједничком сабору дати. Ван сабора настали су, да обавијесте поједине министре о хрватским стварима. Гроф Баћањи је назначен као посредник између делегата и коалиционе владе у споровима међусобног мађарско-хрватског споразума. Најприје делегати бијаху код министра Дарањија, који је обећао да ће обратити

И ово вам је само главни број а за друге није ми могуће у овом часу обавијести. Пошто уличних кара нема, то ми није могуће на све стране допријети. Улице су затрпане рушевинама и чистиће је већ отпочело. Ово два дана обићићу цео град и јавити вам за остале које дознам.

Српске трговине, које нијесу уништене од потреса и ватре, ове су:

Ђурић и Врчевић, салун, Владимир Поповић, рестаурација. Вукан Марић, рестаурација. Милош Мандић, мјекар, продаја на велико. Вуко Лепетић, рестаурација. Све дворане српских друштва са покућством изгорјеле су осим оне «Српског Клуба». За сутра сазвао сам митинг «Српског Клуба», коме ће присуствовати сви главнији чланови Српске Колоније. Исти има сврху да организује одбор за помоћ пострадалим Србима у Сан Франциску. Све информације о Србима у Сан Франциску нека се шаљу на Српски Клуб. — Срвиан Клуб, 925 Golden Gate Avenue, San Francisco, Cal.

Моле се уредништва српских и хрватских листова, да ово изволе прештампати.

Владо П. Миџор,

управ. и привр. председник Срп. Клуба.

та петнаест хиљада долара. Саво Зеновић и Никола Рафајловић, покућство и салун, штета двадесет хиљада долара. Спирос Вукосављевић, покућство и салун, штета петнаест хиљада долара. Никола Обрадовић, рестаурацију, штета пет хиљада долара. Јово Главиновић, рестаурацију, штета четири хиљаде долара. Спасо Миљановић, рестаурација штета 4000 долара. Лука Сараба, рестаурацију, штета хиљаду долара, Марко Матковић, рестаурацију и покућство штета пет хиљада долара. Лазар Бијелић, рестаурацију, штета четири хиљаде долара. Браћа Мићо и Илија Балићи, салун и покућство, штета осам хиљада долара. Шпиро Јанковић, кућу и рестаурацију, штета петнаест хиљада долара. Тодор Дурић, кућу и двије рестаурације, штета двадесет хиљада долара. Браћа Јово и Милан Кувавица, четири рестаурације и покућство, штета двадесет хиљада долара. Доко Ковачевић, рестаурацију, штета хиљаду долара. Петар Сетенчић и Тодор Влатковић, рестаурацију и покућство, штета десет хиљада долара. Антон Спилетак, рестаурацију, кућу и покућство, штета 15 хиљада долара. Вукановић и друг, комисионарни трговци, штета педесет хиљада долара. Владимир Ђуда, комисионарни трговац, трговину и покућство, штета петнаест хиљада долара. Срезовић и друг, комисионарни трговци, штета двадесет хиљада долара. Иван Шутин, рестаурацију и покућство,

штета десет хиљада долара. Иван Тадић, рестаурацију, штета петнаест хиљада долара. Илија Матковић, рестаурацију, штета двије хиљаде долара. Петар Коцељ, салун, штета шест хиљада долара. Илија Гудељ, рестаурацију, штета шест хиљада долара. Мирко Косаћ, рестаурацију, штета пет хиљада долара. Раде Замбелић, рестаурацију, штета три хиљаде долара. Браћа Глиго и Јово Радонићи, двије рестаурације, кућу и покућство, штета петнаест хиљада долара. Браћа Гојковићи, двије рестаурације, штета шест хиљада долара. Стево Геруновић, кућу, покућство и рестаурацију, штета петнаест хиљада долара. Ђања удова Луке Јанковића, двије куће и покућство у вриједности петнаест хиљада долара. Шпиро Драгановић, покућство и трговину, штета десет хиљада долара. Љубо Аћимовић, фрутарију, штета хиљаду долара. Стево Савић и друг, рестаурацију, штета хиљаду долара. Лука Чепрић, фрутарију, штета двије хиљаде долара. Стево Дабовић, салун, штета пет хиљада долара. Ђуро Дабовић, рестаурацију и салун, штета десет хиљада долара. Лука Замбелић, рестаурацију, штета хиљаду долара. Спасо Јововић, рестаурацију и покућство, штета десет хиљада долара. Јово Радонић (Јово Мали), салун и покућство, штета двије хиљаде долара. Илија Анђелић, кућу и покућство, штета осам хиљада долара. Јово Дабчевић, фрутарију, штета хиљаду долара.

своју пажњу Хрватској. Кошут се извинио што не зна српски (хрватски), те је с делегатима разговарао немачки. У главном је рекао, да му је особито стало до развика и благостања у Хрватској и да ће у том правцу све учинити.

Делегати ће остати још неколико дана у Будимпешти, по том ће се повратити кућама и оставиће једног свог члана у Будимпешти, да подржава ради обавијести везу са мађарском коалицијом и владом. То је врло нужно крај интрига фамилије Јосиповић и ортава им.

Пречасном г. Василију Теофановићу,
пароку чурушком и дописнику 99. бр. „Браника“
од 1906. год.

Принуђен сам, да ти одговорим на твој допис, у коме си се и моје личности дотакнуо. Видим из свега, да мислиш, е сам ја написао онај допис у 54. бр. „Заставе“. Нисам и не знам ко га је писао. Кривиш највише мене за то, што ти ниси ишао на избор у Тител. Но ово, ко је крив и како је све било. Чим сам дознао, да је др. Мушицки кандидатом за Шајкашу, запитао сам те: хоћемо ли Вакула на избор? То сам те баш у св. олтару питао пре јутрења. Ти си ми од речи до речи ово одговорио: „Ја сам јадник, ви радикали сте мене на епархијској скупштини осудили и ја нећу ни да бирим радикала“. Можеш ли рећи да ово није истина? Када сам чуо твоје мишљење, рекао сам црквеницима, да после јутрења зауставе људе пред црквом, да им рекнем неколико речи. Људи су ме сви дочекали и ја сам им рекао, да ће кроз кратко време бити избор посланика и позвао сам их, да као до сада, и још боље овом приликом, да се одзову и да гласају на дра Мушицкога и т. д.

После тога је изашао допис у „Застави“, који је позивао Чуружане, а нарочито свештенике, чурушке, да се одзову избору. Ти и то ниси послушао.

Добио сам експрес-карту и известио сам те, да ће бити противкандидат. Осим потписа на карти ништа не беше. То сам саопштио и теби, а тако исто и сапароку Борисаву Берићу. Ти си ми одговорио: „Е, то они само за то чине, да што више Чуружана оде на избор, и да што сјајније буде Мушицки изабран“. Можеш ли рећи да ово није истина? Велиш да сам вама двојици ово у вече дана избора саопштио; но ја велам, да је то било у недељу пред избор на јутрењу, дакле зајутра, а не у вече.

Велиш, да нисам имао братскога поверења наспрам вас двојице, да вам прочитам, шта се пише и ко пише у карти. И велиш: да ли смо могли поверовати истинитости садржаја дописне карте, када је нисмо читали?

Ја држим, да вам нисам дао повода ни у коме погледу, а да ми не верујете. То је оно, чиме ме вређаш и представљаш поштованој читалачкој публици „Браника“ као човека, коме се не може веровати. Нисам се надао такоме чему од тебе. Хвала ти!

Велиш, да сте бар и вас двојица добили експрес-карту или да сте моју карту имали у рукама, ви бисте онда засукали рукаве и довели бисте бар 150 бирача на избор, а не овако као ја 13½. Ово си рекао, а видиш и сам да си се пребадио, јер и у најбољим приликама нисмо могли повести више од 120. Па и онда, како је било брата, да ти и то кажем, ако си заборавио. И онда ниси ти засукао рукаве и повео народ да дође на избор, него опет ја и друга браћа и када је већ све било готово и видео си, да ће сви поћи, онда те је срамота било да останеш сам код куће, а и ја сам ти поред тога говорио, да треба да пођеш. Сећај се, како си ишао и сврнуо код Братешке и узео барјак и т. д., а све дотле си био неодлучан. Боље би било, да си и онда остао код куће, па те овом приликом нико не би послушао. Народ мисли тако је, као што свештеник каже, а и видео те је да си прошлога избора о нама ишао, па ти верује. Ти си брата томе народу ово говорио: „Да је нужно ићи на избор, ишао бих и ја, али није нужно, јер нема противкандидата“ и ако сам ти ја казао, да има. Ниси рекао истину, зашто нећеш да идеш, да нећеш да гласаш на радикалнога посланика. Ја сам ти на то код Живана Срећкова о ручку рекао: Неродољубиво је сада у тако важном часу тражити заклоњене и сметати општој ствари. Питао сам те: чије ће интересе заступати др. Мушицки на сабору, да ли српске или туђе? Па кад знаш да ће наше, онда је неродољубив поступак твој, да остајеш код куће и заводиш бираче за Голеш планину.

Остао си, брата, код куће, али не са мирном савешћу, то си ми већ једном признао; легао си на дан избора после ручка да спаваш, али ниси могао заспати. Немирна савест! Је ли да је ово истина?

Да ли онај дописник „Шајкаш“ нема право, кад је написао, да си ми сметао у раду, кад си ово

наведено говорио? Ја држим да има, а и сам си признао да си сметао, јер велиш, да си хтео да покажеш да Чуруг није радикалан. Ја поменутом Шајкашу ништа нисам причао, али ваљда се си уверио, да је тако било и за то је написао; дакле нисам га ја обмануо, ни натоварио, као што ти рече. То мој обичај није, то је пре твој. За избор сам радио, колико сам могао и гласао сам на дра Мушицкога. Од прозора до прозора нисам ишао да кортешујем, али сам и сам а и преко својих људи многома објавио, да има и противкандидат и да ваља поћи на избор. На избору ме је запитао преч. г. прота Папић, где сте вас двојица? Рече ми, изглед је лош, да телеграфирам у Чуруг по бараче. Ја сам му одговорио: „немам коме“. Видео сам да вас двојица нећете на избор, а кад после, наравно после избора, а ја чујем да сте се спремали око 9—10 часова, да дођете на избор. После киније гуњац. То што сам казао тамо, то сам казао и теби у очи. То су сви онде присутни чули, дакле нисам никога обмањивао и натоварио. Немој брата мене сваљивати, да тиме себе опереш, покажи се другом приликом бољи од мене, па нека цео свет види твоја добра дела. Ја ћу се искрено радovati.

Бадава хоћеш да ме лоше прикажеш пред светом. Чуружани познају врло добро нас обојицу, а познаће нас и боље, ја се не хвалим сам, да сам ово и ово кадар као ти (Eigener Lob stinkt), други ме хвале, а твој поступак осуђује сва Шајкашка и свештенство њено.

А на речи, које си сам измислио и подмећеш мени, као да суми увек на уста: „Ми радикали наш је цео свет и т. д.“ велам, да ти то од мене чуо ниси, јер ја сам човек скроман и не волим да се размећем.

Тако глупаво пак никада рећи нећу, да је наш цео свет, тако што можеш само ти рећи. Није лепо, није братски и хришћански, да свештеник свештенику а особито своме сапароку тако подваљује. Немој се вежбати у томе, јар можда ћеш тако далеко дотерати, да ћеш можда и за лажна сведока послужити против мене, да ме обесе. Велиш, да сам добар човек, тиме хоћеш да ме дигнеш, те да ме твојом неплеменитошћу из висине треспеш, да се боље угрувам. Ниси требао моју доброту запоставити.

Размахнуо си се, брата, перним буздованом, а не видиш бољак, да ти је буздован од труле бундеве, па кад год махнеш а оно по једно парче одпадне и урља твоју већ проседу главу. Требао си врло добро промислити, да није пут и начин твој добар, да није твој поступак братски. Ти нападаш у јавности неправедно мене сапароха свога, који ти није никада никаквала учинио. Ако си имао што, да ми речеш, требао си ми усмено рећи, као што и ја теби, те би она лепа слога, која је међу нама постојала и на далеко чувена била, и на даље остала. Кад проповедамо љубав, мир и слогу, у првоме смо реду ми свештеници позвани да то и творимо. Добар пастир, јер што каже иним и сам својим потврђује чином. Ја сам свагда то на уму имао и увреде сам праштао, јер нисам хтео раздора. Прими брата од мене ово што ти написах и знај драги Вакула, да је овај поступак у животу твоје велика „Mascula“ Ја те жалим и праштам ти све, и хотимице и нехотице нанесене ми увреде.

Твој сапарох
Василије Стојадиновић.

Вести из места и са стране.

Олакшице учитељима при путовању.

Из Пеште јављају да је министар просвете гроф Алберт Апоњи учинио кораке код министра трговине Фрање Кошута, да се учитељима на комуналним и вероисповедним школама призна олакшица (снижене цене) при путовању на државним жељезницама као што је државни учитељи уживају. Кошут је уважио молбу министра просвете и скором ће се издати у тој ствари наредба. — Хвала Богу, да се једном и наших учитеља сетили, те им бар равноправност са државним учитељима у олакшицама, на државним жељезницама при путовању, признали.

Страјк у Темишвару.

Поред све добре организације страјка није био обустављен рад дувана, спиритуса и електрике — пошто су под заштитом војске неки радници, који се опћем страјку нису придружили наставили рад. Претерани захтеви радника изгледало је да неће бити усвојени. И ако је главни капетан строго забранио страјкачима да се не сму макнути из свог страјачког логора који се налазио изван вароши, опкољен са кордоном војске, поред свег тог су страјкачи ово њих 10 хиљада пробили се кроз ланац војске и продрли у варош. Пред магистратом стоје осам компанија војске, остале две компаније су посели прелазе на појединим улицама. Радници су се

повукли на лошонцијевој пијаци где су многи држали говор и позвали раденике да буду издржливи у страјку. Тога дана, у уторак, раденици су остали до поноћи на лошонцијевој пијаци, и очекивала су исход преговора између послодаваца и радничких вођа. Одмах после поноћи је радницима објављено да је споразум постигнут те тиме и страјк завршен. Раденици се онда у најлепшем реду и миру разишли својим кућама. — Боже мој, да је тај страјк опет у Босни десио па још да се раденици усудили пробити кроз опкољену војску и ноћу до неко доба у сред вароши у гомили стајати — било би мртвих глава и лешева да би се колима носиле, хе ал зато је Шваба ипак културтрегер и „широљубив“ грађанин — а други — су дивљаци!

Леп дар Матици Српској.

Јован Пешић, уметник вајар из Београда, начинио је веома погођено попрсје великог и неумрлог српскога добротвора Саве Текелије и даровао га Матици Српској. То одиста уметнички израђено попрсје красило је неколико дана излог књижарнице Браће М. Поповића и са интесовањем и уживањем посматрано од пролазника. Уметнику служи на част како сама израда те лепе басте тако и родољубива му готовост којом је ту своју уметничку работу уступио Матици Српској, као најпозванијој чуварници свега што се односи на светлу успомену бесмртнога Саве Текелије. (Пешић је у Београду Војаслављев споменик израдио.)

† Хенрик Ибсен.

Из Кристијаније брзојављају, да је јуче по подне у пола три сата умро чувени норвешки писац Хенрик Ибсен. Он је у последње време врло слаб био са здрављем и много је боловао, али је стање његове болести остало непромењено све до пре неколико недеља, кад је почео нагло опадати. И од то доба није скоро напуштао кревет. Јуче по подне је заспао и није се више пробудио. Умро је без болова и напора. Последњих дана је врло мало говорио, но зато је опет са сваки се руковао и неколико пријатељских речи проговорио. Сва Кристијанија је у жалости и скоро на свима кућама су истакнуте црне заставе. Сва позоришта су отказала заказане представе. Из свију крајева Норвешке и других држава стажу породици многа брзојавна саучешћа. — И краљ Хакон је изјавио своје саучешће брзојавно, а сутра ће лично посетити покојникову породицу.

Брзојави „Застави“.

Стигли 10. маја.

Оставка банова.

Будимпешта. Бан Пејачевић је поднео оставку, али му краљ није уважио, него га је позвао, да и на даље остане на своме месту. Бан се одазвао позиву.

Народноосне странке.

Будимпешта. Срби посланици на угарском сабору закључили су, да иступе из народносног клуба у случају, да се остале странке уздрже велико-сибињског програма, јер су Срби присталице српско-мађарског пријатељства. (Колико смо ми извештени, овакав закључак Срби посланици нису донели. Уред. „Заст.“)

Одлазак краљев из Будимпеште.

Беч. Аустријске унутарње политичке прилике захтевају, да се владар врати овамо. Његово присуство у Бечу неопходно је потребно.

Прилике у Русији.

Петроград. Опће је мишљење, да је опћа амнестија немогућа.

Прилике у Турској.

Цариград. Стање на турским границама је врло критично. Борбе између Хришћана и Турака трају.

Бури се крећу.

Преторија. Положај у Наталу врло је озбиљан. Енглеска војска добила је заповест да буде у приправности.

Из Француске.

Париз. Одбор радикала и социјалиста донео је одлуку, да посланици и опет успоставе савез (блок). Министарски савет решио је да промене војнички казнени закон. Понајпре да укине за време мира војне судове и смртну казну.

На црногорско-турској граници.

Цетиње. На црногорској граници влада мир.

Аудијенција.

Беч. Краљ је примио у засебној аудијенцији шефа генералног штаба Немачке Молтке-а.

Целокуп. мед.

Др. Етилијан Тригоријевић

специјалиста бабичлука и женских болести настанио се у Сомбору. Радишићева улица број 6.

Прима болеснике од 8—10 сах. пре и од 3—4 по подне. 600 1-3

Општа пажња је обраћена на фирму М. ПОПОВ СЕГЕДИН

где се врло укусне свиле, женских штофова, зефира, делина, батиста и свако-врсна платна јефтиније негде добити могу. Мустре на захтев свакоме бесплатно шаљу, а поштарину за пручбине преко 20 круна фирма споси.

ДВА СТАРИЈА ПОМОЋНИКА отмене пријатне спољности, која подишно мађарски говоре, могу одма овде место добити. Почетна плата 100 круна месечно. — Понуда ваља и фотографију прикључити. 599 1-2

ПОЗИВ

на уписивање честица

I. КОЛА

СРПСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ КАО ЗАДРУГЕ У ЈАСКУ.

На данас одржаном договору одлучили смо, да у Јаску оснујемо српски новчани завод

Позивамо овим све пријатеље ове корисне установе на уписивање честица I. кола, којих је број неодређен.

Име и седиште завода биће: Српска штедионица као задруга у Јаску.

Задатак завода биће да унапређује штедњу у нашем народу и да га испомаже повољним кредитом за добре и користне цели.

Завод се оснива на неодређено време; на поједина кола, а свако коло на честице.

Уплате на честице почињу 1. јула ове године и трајаће три године. — Када ће се II. коло започети установиће се правилима или ће то бити остављено на решење главне скупштине.

Уплате на честицу износиће 50 погура на недељу.

Сваки који се за члана жели уписати може узети једну или више честица и мора при уписивању платити у име уписанине 1 круну за сваку честицу за трошкове оснивања.

Уписивање честица траје до дана конституирајуће скупштине а скупштина за конституисање биће у недељу 28. маја (10. јуна) ове године.

Задруга ће свој рад започети 1. јула ове године по новом календару.

У задругу може ступити као члан сваки Србин којег примиса одбор без обзира на место сталног пребивања.

Нарочита је жеља потписаних, да се у овоме заводу прикупе у заједничком раду на привредном напретку овога места и околице сви свестнији Срби из Јаска, Мале Ремете, Бешенова, Врдника, Вогња, Павловаца и Стејановаца, — докле нам је и сваки Србин и из околних трговишта и места добро дошао.

У Јаску, 7. (20.) маја 1906 год.

Оснивачки одбор српске штедионице као задруге у Јаску:

Миливој Мандић	Љубомир Јодић
Милан Јанковић	Димитрије Марић
Бранко Гајић	Ђорђе Марић ст.
Гаја Остојић	Ђока Петаковић
Павле Ненадовић	Павле Аврамовић
Глиша Маровић	Павле Јанковић
Стева Мишковић	Васа Мајсторовић
Васа Латинкић	Пера Радић
Трифун Киријаковић	Милан Недић
Стеван Киријаковић	Ђока Утвић
Теодор Теодоровић	Стеван Божић
Петар Недић	Никола Жегарац
Младен Стојковић	

603 1-3

НОВОСАДСКА ФИЛИЈАЛА

велике

ДУКАТЕ

и мале

563 2-7

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА

ПРОДАЈЕ НАЈЈЕФТИНИЈЕ

ПЕШТАНСКЕ УГАРСКЕ

ИЗУРЕДНА СТОЛИЦА је обично узрок хиљаду равноресних болестима. И услед тог општег искуства, немојљиво је да већина изобразеног света, то тако олако узима, да се на то основно зло — о ком би се са здравственог гледишта у првом погледу требало постарати да га се отараси — и не осврће. Једна боца ројичког „Tempelquelle“ са вином дневно помаже том злу без да смета навикама у животу и дјелује успешно, а нарочито се мора другим средствима за столицу, ради свог благог и неосетног дјелства предоставити. 232 3-2

Велико стовариште за Угарску: Joseph Hoffmann Budapest, Bathy-utca 8.

ЗА МОЈУ

ТВОРНИЦУ СОДА ВОДЕ

тремам

сталног пословођу

дотично творничара уз месечну плату од 50—60 К према способности.

Ђоке Марића син у Руми.

563 2 3

За наступајуће годишње испите

НАЈРАДНЕ КЊИГЕ

доброј и вредној школској деци.

ИМАМО НА СТОВАРИШТУ

највећи избор књига за децу.

Најбоље, најјефтиније и најпогодније могу се код нас књиге набавити, јер дајемо највећи попуст а на то се упозорјују славне црквене и школске општине, учители и пријатељи омладине.

Бадава и о нашем трошку послаћемо сваком наш каталог књига, у којем су опширно наведене све књиге па и дечије поучне, забавне и са сликама.

Ко год узме по каталогу нашем књига:

за 4 круне нека одмах изабере за 6 круна	за 6 круна нека одмах изабере за 9 круна
за 8 круна нека одмах изабере за 12 круна	за 10 круна нека одмах изабере за 15 круна

У место попушта, ко год жели, даћемо књиге изабране у врло укусне корице увезати. 591 1-3

ПОСЕД

близу велике фабрике акционара из Берлина, на видној цести 4 Km. од железничке станице Петровог-села старог — Славонија, у Штавици продајем, јер мени не треба: сељачку кућу бр 27. два и пол јутра добре посавске оранице, три јутра ливаде и четвртину јутра шумице за 2500 К (двие хиљаде пет стотина.)

Поседе у Штавици Сава не топи, а земље су још јефтине, и купац може по 200 круна јутро земље парцеларно куповати и саставити већи комплекс.

Понуде се шаљу

Милану Тривановићу
поседник шумарски вјешб.
Нова Градишка (Славонија.)

316 9-10

Казана за пециво ракије

НАЈНОВИЈЕ

И НАЈСАВРШЕНИЈЕ КОНСТРУКЦИЈЕ

мог сопственог патентованог система препоручујем свима произвођачима ракије и шпиритуозних пића. Цена најсолиднија и утврђена.

Осим ракиских казана у мојој радионици израђујем и практичне штрцаљке противу пероноспорне по сопственом систему, а имадем их свагда готових на стоваришту да могу и на већу количину одмах продавати. Поред тога имам увек на стоваришту велики избор сваковрсног кућеног бакарног посуђа сопствене израде по најумеренијој цени. Илустраване ценовнике шаљем на захтев сваком бесплатно.

МИЛАН Т. ЈОВАНОВИЋ
КАВАНЦИЈА
У НОВОМ САДУ
Адреса: Ujvidék, Lázár-utca 14. ћошак

324 20-30

Најбоље врсте плава камена, фарбе за жито (Duru-Samenbeize)

Најфинија зејтина, пиринца, јефтине кафе, ситна и крупна грожђа, бираних бадема и лешњика.

Минхенско шпатен пиво у флашама.

Највећи избор минералне свеже воде.

Разне сорти сирева. Фришких сардина и других разних риба.

ДЕЛИКАТЕСА И ШПЕЦИЈАЛНА ТРГОВИНА

Ј. СТЕФАНОВИЋА СИН, НОВИ САД
Оснивања 1866. Главна улица бр. 27. Телефон бр. 76.

Разна калифорнијска воћа праве манастирске шљивовице

Грчка лековита вина: Mavrodaphne, Cyprio, Ahaier, Malvasier.

Сваки дан свежа путера за теј, са сплахилука надвојводе Албрехта.

Најбоље врсте вина бела и црна у боцама по ванредно јефтиној цени.

198 12-

ПОД ОВОЈМ НАЗВОРОМ, ТАЧНА ПОСЛУГА И НАЈУМЕРЕЊИЈА ЦЕНА.